

## צבי סוכות יכול להיתמם כמה שהוא רוצה. ערכיו אינם רצויים במכינה שלי

עמרי שפרוני

לפני קצת יותר משבועיים הצלחתי לקומם חלקים בימין הישראלי.

חניכי המכינה בראשותי, המכינה הקדם צבאית ע"ש רבין, הזמינו באישור סגל המכינה את חבר הכנסת צבי סוכות לשיחה, כחלק משבוע לימוד על הסכסוך. כתבתי על המפגש שמדובר ב"תקלה". האמירה הזו יצרה סערה תקשורתית קלה. אני עומד מאחוריה.

נטען כלפינו שזה לא פלורליסטי "לשלול" ו"להשתיק" עמדות מנוגדות וכי בשיח חינוכי ליברלי כל עמדה צריכה וראויה להישמע. זו טענה שצריך לשלול מהיסוד. שיח דמוקרטי, ליברלי ופלורליסטי אינו יכול לסבול עמדות אשר שוללות את הדמוקרטיה, הליברליזם והפלורליזם.

הפילוסוף הפוליטי קרל פופר כתב על "פרדוקס החברה הסובלנית", כי חברה סובלנית לא יכולה להיות סובלנית כלפי עמדות שאינן סובלניות, מכיוון שאלו שואפות למחוק ולחסל אותה.

בקרב כמה מחוגי הימין נהוג לזלזל בליברליזם ולראות בו מנגנון לא משוכלל להשמדה עצמית. הימין הפופוליסטי מדבר לא פעם בשם ערכים ליברליים כדי לערער על הרעיונות הליברליים עצמם, מניח שכולנו מחזיקים באותה התפיסה השטחית של הרעיונות הללו שהם מחזיקים בהם. אבל ליברליזם אין פירושו חופש מוחלט לכל אחד לעשות ולומר כל אשר עולה על רוחו. זו תפיסת עולם עמוקה שנובעת מהעיקרון ההומניסטי של שוויון ערך האדם. אי אפשר לערער על העיקרון הבסיסי הזה מבלי לערער על הליברליזם עצמו ועל הסובלנות שהוא מקדם.

למישהו יש ספק שצבי סוכות הוא נציג מובהק של הרעיון ההפוך? לח"כ אחמד טיבי הוא [קרא](#) "אל תדאג, גם בך נטפלי". הוא שייך למפלגה שקוראת ל"הגירה מרצון" מרצועת עזה, על הפירוש היצירתי למילה "מרצון", כמובן; הוא הגן על הקריאה של בצלאל סמוטריץ' "למחוק את חווארה", בטענה ש"חד משמעית צריכה להיות ענישה קולקטיבית", מהסוג שהוא יהיה הראשון לתקוף אם הנענשים היו, נניח, חבריו בנוער הגבעות. סוכות יכול להיתמם כמה שבא לו. אין לי כוונה לקחת חלק בגלגול העיניים הזה.

בימין הפופוליסטי מבקשים לשכנע אותנו שגוף חינוכי שמחויב לערכים ליברלים מחויב לאפשר שמיעה של כל הדעות, בעוד גופי החינוך שלהם רשאים לשמוע רק סט דעות מצומצם וקבוע מראש. הם רשאים להציב גבולות, בעוד אנו צריכים לקבל כל דובר וכל רעיון.



פוגרום חווארה בפברואר 2023. ח"כ סוכות הגן על הקריאה "למחוק את חווארה" בטענה ש"חד משמעית צריכה להיות ענישה קולקטיבית" צילום: HISHAM K. K. ABU SHAQRA/Anadolu Agency via AFP

לכן לא תראו הזדעקות של ערוץ 7, נניח, כשמוסד חינוכי מימין שולל כניסת ארגונים להט"בים, ארגוני שלום או ארגוני נשים. הם נזכרים בחופש הביטוי והסובלנות רק כאשר מישהו מעז שלא לתת במה לגזענות, להט"בופוביה ואפליה.

לכן כשראש מכינה כותב שלא ראוי לפגוש ח"כ שהיה מנכ"ל ארגון כהניסטי ונחשד בפעולות "תג מחיר" בעברו, הימין מזדעק על הפגיעה בחופש הביטוי הליברלי, וכשנכתב שהמכינה תפגוש (להבדיל) את "שוברים שתיקה" מיד הימין מזדעק שהם "מחוץ לגדר".

מערכת החינוך הדתית, מהגן ועד הישיבה, היא מערכת אידיאולוגית סגורה שמעניקה מעט מאוד מקום לדעות אחרות. רק מכינות ליברליות נדרשות לאיזון והקשבה ל"אחר". בחלקים מהימין שכנעו את עצמם במשך שנים שליברליזם אינו באמת תפיסת עולם ערכית ומובנית, ועתה הם מצפים שמכינות ליברליות יתנהגו בהתאם לתפיסת העולם המגוחכת והפשטנית שהם למדו לצפות לה.

כמחנך במכינה קדם צבאית ליברלית, אני רוצה להזכיר לכל עמיתי שיש לנו את החובה לחנך לפי תפיסת עולם ליברלית מעמיקה, להפגיש עם עמדות מגוונות, אבל יש לנו גם את החובה לקבוע איזה ערכים נמצאים מחוץ לגבול הלגיטימי. צבי סוכות, על הערכים שהוא מקדם, נמצא הרחק מעבר לגבול הזה.

*הכותב עומד בראש המכינה הקדם צבאית "רבין" וניצול הטבח בקיבוץ בארי. שב לאחרונה משירות מילואים*